HUS

Lasten ja nuorten sairaudet

DNRO HUS/731/2020

18.02.2020

Eduskunnan lakivaliokunta
LaV@eduskunta.fi

Viite

Eduskunnan lakivaliokunnan asiantuntijalausuntopyyntö
Asia: KAA 1/2019 vp Tyttöjen sukuelinten silpomisen kieltäminen

Ohessa pyytämänne lisälausunto lasten kivunlievitykseen liittyen tyttöjen sukuelinten silpomisen kieltämis- ja poikien ympärileikkaus-kuulemiseen.

Kohteliaimmin,

Päivi Miettinen
Hallinnollinen ylilääkäri
HUS Lasten ja nuorten sairaudet

LIITE

Erikoislääkäri Otto Melkaksen lausunto vastasyntyneen lapsen kivun kokemisesta

HUS Helsingin yliopistollinen sairaala
Lasten ja nuorten sairaudet

PL 281
Stenbäckinkatu 11
[00029 HUS

09-4711
[Faksi]

etunimi.sukunimi@hus.fi
www.hus.fi
Y-tunnus [numero]

Lausunto vastasyntyneen lapsen kivun kokemisesta

Kipuärsyke aiheuttaa kohdekudoksessa kipuhermopäätteiden aktivoitumisen, mikä välittyy ääreishermoa pitkin selkäytimeen, jossa impulssi puolestaan kulkee nousevia kipuratoja pitkin aivojen tyvitumakkeisiin (talamus). Talamuksesta viesti välittyy edelleen tuntoaivokuorelle, jossa tietoinen kokemus kivusta syntyy. Näiden yhteyksien olemassaolo on edellytys kipukokemuksen syntymiselle.

Hermojärjestelmien sikiöaikaisesta kehityksestä tiedetään, että nämä edellä mainitut rakenteet ovat muodostuneet 23-26 raskausviikkoon mennessä eli käytännössä kaikilla hoidon piirissä olevilla keskosilla. Ne jatkavat kypsymistään nopeasti seuraavien elinviikkojen aikana, ja merkittävä osa säikeistä on kehittynyt raskausviikkoon 32 mennessä.

Havainnoivissa tutkimuksissa on voitu osoittaa, että kivulias ärsyke aiheuttaa kivulle tyypillisiä motorisia (erityisesti kasvonilmeet), autonomisia ja hormonaalisia vasteita hyvinkin ennenaikaisesti syntyneillä keskosilla. Samoin on todettu, että kipua hoitamalla on näitä vasteita voitu hillitä.

Lisäksi tiedetään, että syntymän jälkeen kehittymättömin osa kipuhermostoa ovat selkäytimen laskevat, kipuviestiä muokkaavat ja hillitsevät hermoradat. Näin ollen vastasyntyneisyyskaudella koettu kipu altistaa tavallista vaikeammalle kipukokemukselle, ja sen on todettu lisäävän myöhempien kipuongelmien riskiä. Esimerkiksi vuonna 1997 kanadalaiset tutkijat osoittivat, että vastasyntyneenä suoritetun ympärileikkauksen aiheuttama kipu vaikuttaa lapsen kipukäyttäytymiseen neljän ja kuuden kuukauden iässä annettavien rokotusten yhteydessä.

Helsingissä 17.2.2020

Otto Melkas

anestesiologian ja tehohoidon erikoislääkäri

HYKS Leikkaussalit, teho- ja kivunhoito

Uusi lastensairaala, Leikkaus- ja anestesiaosasto

Kirjallisuusviitteet:

Vanhatalo S. Kipujärjestelmän rakenteellinen ja toiminnallinen kehitys. Kipu 2018 (Duodecim).

Derbyshire SWG. Can fetuses feel pain? BMJ 2006; 332: 909–12.